

MECHANIKA
I BUDOWA MASZYN –
WYBRANE ASPEKTY
PRAKTYCZNE

Akademia Nauk Stosowanych w Koninie

MECHANIKA
I BUDOWA MASZYN –
WYBRANE ASPEKTY
PRAKTYCZNE

redakcja
Robert Cieślak
Kamil Łodygowski

Poznań – Konin 2024

Recenzja wydawnicza:
dr hab. Piotr Siwak, Politechnika Poznańska

Redakcja i korekta:
Sebastian Surendra
Maria Sierakowska

Projekt okładki:
Agnieszka Jankowska

Łamanie, skład, druk:
Wydawnictwo Rys

© Copyright by Autorzy
© Copyright by Wydawnictwo Rys
© Copyright by Akademia Nauk Stosowanych w Koninie
Wydawnictwo Akademii Nauk Stosowanych w Koninie

ISBN 978-83-68006-26-1
ISBN 978-83-65038-54-8

Wydawnictwo Rys
Dąbrówka, ul. Kolejowa 41
62-070 Dąbrówka
tel. 600 44 55 80
e-mail: tomasz.paluszynski@wydawnictworys.com
www.wydawnictworys.com

Wydawnictwo
Akademii Nauk Stosowanych w Koninie
ul. Przyjaźni 1
62-510 Konin
tel. 63 249 72 09
e-mail: wydawnictwo@konin.edu.pl

Spis treści

Rozdział 1. Wprowadzenie do mechaniki i budowy maszyn	9
1.1. Pojęcia podstawowe.....	10
<i>Paweł Sobczak, Łukasz Domagalski</i>	
Rozdział 2. Metody numeryczne	13
2.1. Zagadnienia teoretyczne z przykładami.....	13
2.1.1. Wstęp	13
2.1.1.1. Metoda numeryczna	13
2.1.1.2. Obliczanie całek oznaczonych	14
2.1.1.3. Znajdowanie miejsc zerowych wielomianów	15
2.1.1.4. Rozwiązywanie układów równań liniowych.....	15
2.1.1.5. Rozwiązywanie równań różniczkowych	16
2.1.1.6. Znajdowanie wartości i wektorów własnych	17
2.1.1.7. Aproksymacja i interpolacja funkcji.....	17
2.1.2. Algebra liniowa. Macierze i wyznaczniki.....	18
2.1.2.1. Podstawowe definicje	18
2.1.2.2. Działania na macierzach.....	19
2.1.2.3. Układy równań liniowych	21
2.1.2.4. Metody rozwiązywania układów równań liniowych.....	23
2.1.2.5. Wartości własne macierzy	26
2.1.3. Aproksymacja i interpolacja funkcji	26
2.1.3.1. Interpolacja	26
2.1.3.2. Aproksymacja.....	30
2.1.4. Szereg Taylora i Maclaurina.....	36
2.1.5. Metoda różnic skończonych	42
2.1.6. Metoda elementów skończonych	46
2.2. Studium przypadku	56
2.2.1. Metoda różnic skończonych	56
2.2.2. Metoda elementów skończonych	62
2.3. Zadania.....	77
2.4. Rozwiązania zadań	78
Literatura.....	80

Piotr Świta

Rozdział 3. Wytrzymałość materiałów	81
3.1. Wstęp	81
3.2. Schematy statyczne i modele materiałowe	82
3.2.1. Idealizacja konstrukcji.....	82
3.2.2. Idealizacja obciążeń.....	83
3.2.3. Idealizacja materiału.....	84
3.3. Siły wewnętrzne.....	87
3.4. Naprężenia, odkształcenia, przemieszczenia	89

3.5. Założenia wytrzymałości materiałów	90
3.6. Badania doświadczalne parametrów wytrzymałościowych materiałów.....	90
3.7. Warunek wytrzymałości	95
3.7.1. Ściskanie lub rozciąganie	95
3.7.2. Zginanie i ścinanie.....	95
3.7.3. Skręcanie	98
3.8. Warunek sztywności	106
3.9. Warunek stateczności	109
3.9.1. Wstęp do stateczności	109
3.9.2. Badania doświadczalne słupów ściskanych osiowo.....	111
3.9.3. Podstawowe zagadnienia teoretyczne stateczności sprężystej pręta	114
Literatura.....	120

Edward Pająk

Rozdział 4. Obróbka ubytkowa	123
4.1. Wprowadzenie – zakres tematyczny rozdziału.....	123
4.2. Procesy technologii kształtujących	127
4.2.1. Proces obróbki skrawaniem	128
4.2.2. Procesy obróbki erozyjnej	147
4.2.2.1. Obróbka elektrochemiczna – ECM	148
4.2.2.2. Obróbka elektroerozyjna – EDM	150
4.2.2.3. Obróbka strumieniowo-erozyjna	152
4.3. Procesy mikroobróbki	154
4.3.1. Proces wytworzenia płytki podłożowej.....	155
4.3.2. Kształtowanie topografii układu scalonego.....	158
4.3.3. Procesy mikroobróbki objętościowej	160
4.4. Zadanie	162
4.5. Literatura	164

Monika Muszyńska

Rozdział 5. Materiałoznawstwo i obróbka cieplna.....	165
5.1. Wprowadzenie – zakres tematyczny rozdziału	165
5.2. Materiały stosowane w technice: klasyfikacja i właściwości	167
5.3. Podstawowe grupy materiałów	171
5.4. Przykłady badań – badania metalograficzne.....	181
5.5. Zadania.....	187
Literatura.....	191

Robert Roszak

Rozdział 6. Modelowanie i symulacja konstrukcji.....	193
6.1. Projektowanie wirtualne – modelowanie części.....	194
6.2. Struktura systemu SolidWorks.....	194
6.3. Struktura systemu – modelowanie części.....	194
6.4. Organizacja pracy z systemem.....	196
6.5. Szkicowanie – operacje 2D.....	198
6.6. Ćwiczenie.....	209

6.6.1. Modelowanie części – operacje 3D.....	209
Literatura.....	222
<i>Andrzej Milecki</i>	
Rozdział 7. Elektrotechnika i elektronika.....	223
7.1. Podstawy elektryczności.....	223
Literatura.....	258
<i>Robert Cieślak, Jerzy Mijalski</i>	
Rozdział 8. Obróbka za pomocą obrabiarek CNC.....	261
8.1. Wprowadzenie – zakres tematyczny rozdziału.....	261
8.2. Fazy rozwoju od konwencjonalnych obrabiarek do CIM (<i>Computer Integrated Manufacturing</i>).....	262
8.3. Budowa obrabiarek, funkcje i zastosowanie.....	263
8.4. Wprowadzenie do projektowania obrabiarek sterowanych numerycznie	272
8.5. Zadania.....	281
Literatura	291
<i>Kamil Łodygowski</i>	
Rozdział 9. Eksploatacja maszyn i diagnostyka	293
9.1. Eksploatacja maszyn.....	293
9.2. Diagnostyka	301
9.3. Studium przypadku	305
9.4. Zadania.....	310
Literatura	310
Chapter 10. Introduction to Mechanics and Machine Construction	313
1.1. Basic concepts.....	314